

Monumentnummer*: 508683

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 januari 1998
Kadaster deel/nr: 9027/19

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
Bitgummole		Waadhoeke		Friesland		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
JH van Aismawei	11		9045 PE	Bitgummole		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
Beetgum		B			1575	

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

De Gereformeerde KERK met TOREN is in 1924-1925 gebouwd, in opdracht van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk te Beetgum. De kerk bevindt zich, samen met de pastorie en de kerklokalen -die niet in aanmerking komen voor bescherming van rijkswege- op een L-vormig perceel, teruggedrooid ten opzichte van de weg en naar het zuiden georiënteerd. De kerk is ontworpen door architect A. Nauta uit Leeuwarden in een aan de Amsterdamsche School verwante bouwstijl. Deze bouwstijl vertoont de algemene kenmerken van de kerkbouw uit de jaren twintig voor wat betreft de ontwikkeling van de plattegrond in de richting van een waaivorm, de vormtaal van de Amsterdamse School en het gebruik van gekleurd glas voor decoratieve motieven. De vierkante toren staat tegen de zuid-oostzijde van het oostelijke portaal.

Omschrijving

De gereformeerde kerk met toren heeft de vorm van een latijns kruis. De plattegrond is centraal gericht en waaivormig. Het gebouw is twee bouwlagen hoog en wordt gedekt door een samengesteld zadeldak van zwarte golfplaten (oorspronkelijk zwarte verbeterde Hollandse pannen). De 24 meter hoge toren wordt bekroond door een vierkantige, door leien gedekte spits met geveltopjes. Het kerkgebouw is opgetrokken uit bruine, gekamde bakstenen boven een trasraam. De voorgevel -aan de zuidzijde- is symmetrisch opgebouwd. De hoofdingang met schuin dak bevindt zich in het midden en wordt aan de rechter zijde geflankeerd door de toren. De ingangspartij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bestaat uit een deur met gemetselde stoep, betonnen latei en driedelig tympaan met gekleurd glas-in-lood en twee portalen aan weerszijden. In het portaal aan de linker zijde zijn twee meerruitsvensters en een deur geplaatst. Boven de ingang, in de top, is een groot roosvenster met gekleurd glas-in-lood geplaatst. Het portaal aan de rechter zijde communiceert met de toren. Hier bevinden zich een houten deur op bakstenen stoep en betonnen latei, waarboven een gevelsteen met Psalm-opschrift ("ONZE HULPE IS IN DEN NAAM DEN HEEREN, DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT. PSALM 124:8.).

Boven de gevelsteen zes verticale vensters, twee aan twee geplaatst, met gekleurd glas-in-lood, een kleiner verticaal venster, twee galmgaten en het uurwerk. Hier staat "AN NO 19 24". Tussen de geveltopjes zijn pironvormige waterspuwers geplaatst. Op de spits een ijzeren windwijzer met kruis en haan. Bij de insnoeringen van de waaier, tegen beide zijgevels, zijn twee portaaltes met houten deuren op gemetselde stoep.

In de zijgevels zijn voor de kruisarmen brede topgevels geplaatst. Hier zitten in de eerste bouwlaag zes driedelige vensters met glas-in-lood en in de top een halfroond venster dat uit zes verticale vensters bestaat. In het midden van de achtergevel is voor de korte arm een gelijke topgevel geplaatst met aan weerszijden twee portaaltes. In de top een vierdelig venster met gekleurd glas-in-lood. Hieronder een viertal kleinere vensters. Het rechter portaal grenst aan de gang die de kerk met de kerklokken verbindt.

Het INTERIEUR van de Gereformeerde Kerk is origineel zowel qua indeling als ook grotendeels qua inrichting. Origineel zijn o.m. de houten vloer, de houten banken -die niet meer in de oorspronkelijke waaier-opstelling staan-, de houten banken op de tribune in de lange arm en de imitatie-marmerschilderingen op de forse zuilen. Het kruisgewelf wordt gevormd door tongewelven die uit vijf brede houten stroken bestaan. Het éénklaviers orgel is in 1899 gemaakt door de firma Bakker en Timmenga.

Waardering

De Gereformeerde kerk met toren is van algemene cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde:

- als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling;
- voor de geschiedenis van de architectuur binnen de kerkbouw;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege het bijzondere materiaalgebruik;
- vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieuronderdelen;
- vanwege de situering verbonden met de uitbreiding van het dorp;
- voor het aanzien van het dorp;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur;
- vanwege de in grote mate aanwezige architectonische gaafheid van het interieur;
- in relatie tot de visuele en structurele gaafheid van de dorpse omgeving.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Religieuze gebouwen

Kerk en kerkonderdeel

Kerk